

Štev. 5

Leto 12

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina četrtletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Po prvem majniku

Pred 47 leti (1889. leta) so se zbrali zastopniki delavstva iz več držav na mednarodnem kongresu v Parizu ter sklenili proglasiti prvi majnik za praznik dela, katerega dne naj delavstvo povsod manifestira za uvedbo osemurnega delavnika. Zastopnik angleškega proletarijata je postavil zahtevo: »Osem ur dela, osem ur počitka, osem ur časa za izobrazbo in razvedrilo ter osem šilingov plače.« Tem zahtevam je delavstvo pridružilo še zahtevo po ukinitvi zaposlitve mladoletnih pod 14. leti starosti ter odpravi nočnega dela. Prvega maja 1890 je delavstvo v strnjениh vrstah manifestiralo za te zahteve po pariških ulicah, dvignilo je svoj glas po vseh večjih mestih, dasi je moralo prestati za te manifestacije največja preganjanja.

Prvi maj je bil torej proglašen za praznik dela in manifestacije za socialne in politične pravice izkoriščanega delovnega ljudstva. Marsikje je danes prvi maj izgubil svoj prejšnji pomen, ker je cela vrsta držav že uvedla osemurnik deloma vsled razmer, nastalih po svetovni vojni, deloma pod odločnim pritiskom delavstva. Tudi Vašingtonska konvencija v eni svojih glavnih odredb načeloma priznava osemurnik, priznava odškodnine za nadurno delo, vendar je še vedno več držav, kjer delovno ljudstvo še ne uživa osemurnika in to celo v državah, ki trkajo na svojo kulturo in naprednost, da o takozvanih nazadnjaških državah sploh ne govorimo.

Tekom zadnjih let pa so se notranje razmere v marsikateri državi popolnoma spremenile. Več evropskih držav, kjer je pred leti delavstvo lahko svobodno na dan 1. maja manifestiralo za svoje zahteve, se nahaja danes pod fašistično strahovladno ter je delavstvu prepovedano vsako udejstvovanje, prepovedano je praznovanje prvega maja, odnosno ga mora praznovati po direktivah vlade proti svoji volji in prepričanju ter manifestirati za zahteve, ki so delavstvu tuje in celo škodljive. V takem položaju je praznovanje prvega maja v vseh onih državah, kjer še vlada demokracija, dobilo poleg prejšnjega značaja še nov značaj, in sicer značaj manifestacije za uvedbo pravičnega družabnega reda, svobode in demokracije po vsem svetu. Mednarodna strokovna zveza je povodom prvega maja izdala majski oklic, v katerem podčrtava pomen prvega maja s sledečimi ugotovitvami:

Manifestacije delavstva prvega maja morajo geniti ves civilizirani svet, da izreče protest proti barbarstvu fašizma. Fašistični diktatorji so s svojimi ravnarji ponovno dokazali, da zavestno silijo v vojno in je s tem iznova potrjena naša parola, da pomeni fašizem vojno.

Prvega maja je treba obtožiti in žigosati zločinstvo fašističnih držav proti Španiji ter zbuditi vest sveta. Nastala je splošna tekma v oboroževanju, ki grozi, da pahne vse dežele v razbojniško vojno. Vojna ni rešitelj svobode in demokracije, marveč samo priprava poti za fašizem. Zato ne gre za to, da se večja oborožena sila demokratičnih držav proti bloku fašističnih držav; gre za to, da se osnuje aktiven svetovni blok miroljubnih narodov, ki bo vojne hujskače onemogočil.

Kapitalizem dokazuje danes kakor včeraj, da ni sposoben, da ohrani mir narodom. Milijone delavcev še ni našlo zaposlitve po zadnji svetovni gospodarski krizi, pa se že približujemo novi nevarnosti krize.

Predsedstvo mednarodne strokovne zveze poziva delavce vsega sveta, da se prvega maja izrečejo za iste ideale in zahteve, za katere se bori delavski razred Španije in prinaša nepopisne žrtve:

za pravico in dostojanstvo človeka, za pravični družabni red, svobodo in demokracijo!

Ob koncu svojega oklica mednarodna strokovna zveza poziva vse delavce sveta, da se bore za 40 urni delovni teden in za velike socialne reforme, ki so jih delavci Francije, Belgije, Velike Britanije in Zedinjenih držav postavili na dnevni red ter končuje oklic s parolami:

**Živel mednarodni mir!
Živela svoboda!
Živela demokracija!**

Naši železničarji niso praznovali prvi maj, le malokateri je vzel dopust ter šel z ostalim delavstvom, ki si je praznovanje prvega maja zagarantiralo potom kolektivnih pogodb, v pristo naravo in se zamislil nazaj v one čase, ko so tudi tisoči železničarjev skupno z ostalim delavstvom manifestirali za osnovne delavske pravice. Gotovo pa je bilo veliko število železničarjev, ki so bili ta dan vsaj v duhu skupno z ostalim delavstvom in so si zaželeli, da bi čimprej zopet nastopil čas svobodnega organiziranja in udejstvovanja, ki je edina garancija za boljšo bodočnost delavstva.

Občni zbor železničarske Nabavljalne zadruge

Nabavljalna zadruga je sklicala v soboto, dne 17. aprila delegatsko predkonferenco, ki je trajala od 3. ure popoldne do polnoči in je bilo navzočih 126 delegatov. Zastopniki »manjšine«, ki so bili kljub znanim zvezarskim metodam izvoljeni pri zadnjih volitvah za delegate, so porabili to predkonferenco, da opozore vladajočo grupo na zahteve pretežne večine članstva ter so te zahteve formulirali sledeče:

1. Članstvu se mora dovoliti enkrat za vselej, da sme prisostvovati občnim zborom, ker niti zakon in niti pravilnik nikjer ne odvzemata

članstvu te pravice, čeprav se volijo delegati.

2. Kljub lanskoletnemu sklepu občnega zbora, da se bo tekom poslovnega leta izdelal pravilnik za delegatske volitve, ta točka letos ni na dnevnem redu občnega zbora. Letos mora brezpogojno sprejeti sklep, da se takoj izdela nov pravilnik za delegatske volitve in sicer na proporcni podlagi z zajamčenjem svobodnih in tajnih volitev.

3. Manjšini se mora priznati gotovo število članov v upravni in nadzorni odbor, ki bodo sodelovali pri izdelavi pravilnika za delegatske vo-

litve in soupravljalni zadrugo, da se tako prepreči nepotrebne govornice, ki razvoju zadruge le škodujejo.

4. Ker se vedno znova pojavljajo govornice o razmerah v mesariji, naj se izvoli posebna komisija, ki bo točno preiskala vse poslovanje v bivši mesariji ter poročala prihodnjemu občnemu zboru, da se ta zadeva končno likvidira.

Tem zahtevam ni nasprotoval noben prisotnih delegatov ter je predsednik g. Klebl povdaril, da bo pravilnik za volitve še v tem letu izdelan, na kar bo upravni odbor sklical izredni občni zbor, na katerem se bo obravnavalo le vprašanje tega pravilnika.

V nedeljo se je vršil občni zbor, ki ob napovedani uri ni bil sklepčen ter se je vsled tega pričel šele ob pol 9. uri, ko je bilo prisotnih 142 delegatov. Občnemu zboru so prisostvovali še trije delegati Saveza nabavljalskih zadrug iz Beograda, zastopnik ljubljanskega g. direktorja, predsednik železničarske kreditne zadruge ter zastopnik Nabavljalne zadruge državnih nameščencev iz Ljubljane.

Po uvodnih formalnostih je s. Bračič ponovil zahteve »manjšine«, kot smo jih zgoraj navedli in tudi občni zbor ni ugovarjal tem zahtevam tako, da se jih smatra za sprejete.

Pri volitvah so naši zvezarji zopet hoteli na »zvezarski način« izvoliti v odbore same izrazite svoje predstavnike in so šli preko dogovorov, ki so bili narejeni na predkonferenci in predlagali v upravni in nadzorni odbor na izpraznjena mesta le pravo- verne zvezarje. Zastopniki manjšine so pri tej točki dokazali svojo trez-

nost in dobro voljo, da pride enkrat do pomirjenja in sodelovanja vseh zadrugarjev v zadrugi in le tej uvidevnosti se je zahvaliti, da ni prišlo do bojnih glasovanj, ki bi imela lahko za zadrugo težke posledice.

Kot zastopnik »manjšine« je bil izvoljen v nadzorni odbor s. Blaž Korošec. Pri tem pripominjamo, da je izvolitev s. Korošeca vezana na izvedbo uvodoma omenjenih zahtev »manjšine« ter je naloga s. Korošeca v prvi vrsti, da z vsemi močmi dela na čimprejšnji sestavi pravilnika o delegatskih volitvah na proporcni in tajnem sistemu, da se bo izredni občni zbor lahko čimprej vršil ter da bo v najbližji bodočnosti omogočeno članstvu Nabavljalne zadruge svobodno in tajno izvoliti delegate.

Pri točki: Razno so prišli na dnevni red predlogi, da naj se odpiše dolgove, ki jih imata glasbeni društvi Sloga iz Ljubljane in Drava iz Maribora pri zadrugi, baje v skupnem znesku Din 24.000.—. Delegat »manjšine« je oporekal temu predlogu z motivacijo, da je vendar bila na lanskem občnem zboru dovoljena Slogi in Dravi večja podpora odnosno posojilo okrog Din 50.000.—, ki najbrže še ni odplačano. Vendar je večina predlog o odpisu dolgov sprejela, čeprav se bo ta znesek težko pogrešal pri raznih drugih socialnih akcijah, ki jih vodi Nabavljalna zadruga.

Upajmo, da so ob 15-letnici obstoja zadruge vsaj vsi treznejši zadrugarji izprevideli, da mora biti zadruga last vseh zadrugarjev in ne samo gotove skupine ter da bo že v letu 1937 izredni občni zbor, ki bo sklenil izvedbo tajnih in proporcni volitev.

Volitve delegatov za ljubljansko železničarsko podporno društvo

Kakor je vsem članom Podpornega društva železniških uslužbencev in upokojencev v Ljubljani znano, so bile lanske leto že razpisane volitve na podlagi odloka Uprave policije v Ljubljani odgone, na kar je proti tozadevnemu odloku društveno vodstvo vložilo pritožbo na Bansko upravo. Tudi Banska uprava je v celoti potrdila odlok Uprave policije in je bilo tako društveno vodstvo primorano, razpisati volitve v glavnem po prejšnji praksi in določiti manjše volilne okolišče, da se tako omogoči slehernemu članu udeležba pri volitvah.

V prilogi k Zadrugarju štev. 4 je Podporno društvo določilo volitve za nedeljo, dne 23. maja 1937 ter razdelilo vse članstvo na 25 volilnih okolišev in sicer:

1. Direkcija drž. železnice Ljubljana, kjer volijo vsi oddelki Direkcije, računovodstva in tiskarne voznih kart: 537 članov voli 6 delegatov;
2. Ljubljana gl. kol., kjer volijo postaja Ljubljana gl. kol., mostovna in signalna delavnica, vsi člani na progi Ljubljana gor. kol. do Bistrice—Boh. Jezero, Ljubljana—Kamnik, Ljubljana—Šmarje—Sap ter II. in IX. sekcija za vzdrževanje proge (pri sekcijah samo oni člani, ki stanujejo v območju volišča): 1169 članov voli 12 delegatov;
3. Kurilnica Ljubljana gl. kol. in elektro delavnica: 512 članov voli 6 delegatov;
4. Kurilnica Ljubljana gor. kol.: 147 članov voli 2 delegata;
5. Ljubljana — upokojenci, kjer volijo vsi upokojenci, ki stanujejo v Ljubljani in okolici: 1103 člani volijo 12 delegatov;
6. Borovnica, kjer volijo člani iz Brezovice, Preserja, Borovnice, Verda in Vrhnike: 166 članov voli 2 delegata;
7. Rakek, kjer volijo člani od incl. Logateca do incl. Postojne: 243 članov voli 3 delegata;
8. Novo mesto, kjer volijo člani od incl. Grosuplje—Karlovac, Trebnje—Št. Janž, Grosuplje—Kočevje, Novo mesto—Straža—Toplice: 134 članov voli 2 delegata;

9. Zalog, kjer volijo člani od incl. D. M. v Polju do incl. Laze: 225 članov voli 3 delegata;
10. Trbovlje, kjer volijo člani od incl. Kresnice do incl. Hrastnik: 187 članov voli 2 delegata;
11. Zidani most, kjer volijo člani postaje Zidani most, kurilnice Zidani most ter Radeče in Rimske Toplice. Poleg tega še člani p. s. Zidani most, ki stanujejo v Zidanem mostu in okolici: 289 članov voli 3 delegata;
12. Sevnica, kjer volijo člani od postaje Brež do incl. Zaprešič: 136 članov voli 2 delegata;
13. Celje, kjer volijo člani iz Laškega, Celja, Štore, Sv. Jurij, dalje člani iz proge Celje do incl. Slovenjgradec ter pragovna sekcija Celje (le oni, ki stanujejo v Celju in okolici): 223 članov voli 3 delegata;
14. Poljčane, kjer volijo člani iz postaj Grobelno, Ponikva, Poljčane ter proga Grobelno—Rogatec in Poljčane—Zreče: 144 članov voli 2 delegata;
15. Pragersko, kjer volijo člani iz proge Slov. Bistrica do Orehova vas—Slivnica, Slov. Bistrica—mesto in Sv. Lovrenc na Dravskem polju: 268 članov voli 3 delegata;
16. Maribor gl. kol., kjer volijo člani iz postaj Hoče, Tezno, Pesnica, Št. Ilj, Maribor gl. kol. ter p. s. Maribor gl. proga (le oni, ki stanujejo v Mariboru in okolici): 445 članov voli 6 delegatov;
17. Maribor kor. kol., kjer volijo člani iz postaj Maribor k. k., Limbuš, materialno skladišče in p. s. Maribor kor. proga (le oni, ki stanujejo v Mariboru in okolici): 171 članov voli 2 delegata;
18. Kurilnica Maribor: 634 članov voli 7 delegatov;
19. Delavnica Maribor: 1217 članov voli 13 delegatov;
20. Maribor — upokojenci: 1312 članov voli 14 delegatov;
21. Vuzenica—Muta, kjer volijo člani iz proge Ruše—Prevalje: 133 članov voli 2 delegata;
22. Ptuj, kjer volijo člani iz postaj Ptuj, Moškanjci, Ormož, proge Ormož—Hodoš in Gor. Radgona, delavnica Ptuj in p. s. Ptuj (oni, ki stanujejo v Ptuj in okolici): 254 članov voli 3 delegata;
23. Čakovec, kjer volijo člani proge Središče—Kotribica, Mursko Središče in Dolnja Lendava: 104 člani volijo 2 delegata;
24. Zagreb, kjer volijo vsi člani iz območja Direkcije drž. žel. Zagreb in se vrše

volitve v šolski sobi Zagreb-Sava- 349 članov voli 4 delegate;

25. Beograd, kjer volijo vsi člani iz območja Direkcij Beograd, Subotica in Sarajevo in sicer v pisarni oddelka kontrole dohodkov: 164 članov voli 2 delegata.

Zaupniki so dobili glasovnice, da jih razdele članom proti lastnoročnemu potrdilu, katere morajo obenem s seznamom dostavljenih glasovnic in nedostavljenimi glasovnicami do 15. maja vrniti odboru v Ljubljano. Vsak član, ki do 15. maja ne bi prejel glasovnice mora isto reklamirati pri društvenem vodstvu v Ljubljani (Podporno društvo žel. uslužbenecv in upokojencev, Ljubljana, Sv. Petra c. 25). Volilno pravico imajo vsi člani po staležu z dne 20. jan. 1937 ter mora glasovnico vsak član lastnoročno podpisati. Kdor ne bi mogel iz kakršnegakoli razloga priti osebno na volišče, lahko odda izpolnjeno in podpisano glasovnico potom kakega drugega člana. Društveno vodstvo izrecno opozarja, da se bodo smatrale nepodpisane, radirane, črtane ali preplepljene glasovnice za neveljavne. — Volitve se morajo izvršiti v nedeljo, dne 23. maja od 8. do 12. ure. Predsednik imenuje na volišču dva skrutinatorja, ki preštejeta glasove in ugotovita izid volitev, kar mora predsednik takoj objaviti navzočemu članstvu.

To so v glavnem predpisi, ki jih je izdal društveni odbor za volitve delegatov. Volitev se udeležita dve listi in sicer postavi svoje liste »Udruženje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev«, ki je že doslej odločalo

v društvu in pa »Akcijski odbor«, v katerega so se združili predstavniki raznih kategorijskih organizacij in ostali društveni člani, ki so se zedinili za naslednji program:

1. zahtevajo za bodoče uvedbo tajnih volitev po poročnem sistemu;

2. stoje odločno na stališču, da mora ostati društvo na podpornem sistemu, upoštevajoč načelo: vsi za enega, eden za vse;

3. višina podpore se mora odrediti odgovarjajoče dohodkom društva;

4. upravni izdatki se morajo znižati na minimum ter mora biti društvena pisarna enako na razpolago vsem članom brez razlike.

Člani ljubljanskega podpornega društva zavedajte se, da imate direkten vpliv na bodoče upravljanje društva le sedaj pri delegatskih volitvah. Dobro premislite, komu boste izrazili vaše zaupanje in postavite za delegate najboljše, ki bodo znali v društvu delati nesebično le za prosep društva in zaščito interesov vsega članstva. Program, ki si ga je postavil Akcijski odbor garantira za bodoče vpliv na društveno vodstvo prav vsem, torej tudi malim skupinam, ker je proti večinskemu in za poročni sistem. Vsled tega članom ljubljanskega podpornega društva priporočamo, da oddajo svoj glas za kandidate Akcijskega odbora.

—//—

Iz novega finančnega zakona

V zadnji številki smo objavili najvažnejše odredbe finančnega zakona, ki se tičejo železničarjev. Finančni zakon pa vsebuje poleg takih odredb za vse resore še nešteto drugih določb, ki bistveno spreminjajo tudi zakone, uredbe in pravilnike. Poleg tega vsebuje finančni zakon več pooblastil vladi, da zamore brez sodelovanja parlamenta izdati razne uredbe z zakonsko močjo.

Danes bomo citirali še nekaj odredb finančnega zakona. Tako predvideva finančni zakon, da morajo finančne direkcije in podrejeni uradi vse svoje dohodke od carin, taks in državnih trošarin takoj izročiti Narodni banki za račun finančnega ministrstva. Ta odredba je imela v preteklih letih za posledico, da so upokojeni večkrat morali po par dni, pa tudi par tednov čakati na izplačilo pokojnin, ker finančna direkcija ni imela na razpolago zadostnih denarnih sredstev, ker je denar preje odvedla Narodni banki. Ker je letos ista odredba v finančnem zakonu, bi bilo dobro, da bi finančni minister izdal k tej odredbi posebna navodila, s katerimi bi pooblastil finančne direkcije, da proti koncu meseca zadržijo inkasirane zneske do one višine, kolikor rabijo za redno izplačilo pokojnin, da ne bi zopet nastopil slučaj, da bi morali upokojenci čakati na pokojnine.

Za učitelje na srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah veljajo odslej disciplinski predpisi uradniškega zakona.

Za učiteljice ljudskih, gospodinjstskih šol in otroških vrtcev je predvideno, da jim prestane služba, če se omože z osebo, ki ni učitelj. Ako so

že izpolnile pogoje za dosego pokojnine, dobe odpravnino v znesku enoletne plače. Če pravice na pokojnino še niso dosegle, dobe, ako imajo 5 službenih let, polovično odpravnino. Ta odredba stopi v veljavo s 1. VIII. 1937.

Sprejem in napredovanje uslužbenecv se sme izvršiti šele po ugotovitvi, da je prosto proračunsko mesto in kredit. Na breme svobodnega kredita za enega uradnika se sme postaviti samo en uradnik nižje skupine, tako da se skupno število ne prekorači. Tudi v tekočem letu se ne smejo za pisarniško službo nanovo postavljati ne zvanikiški ne služitelji. Na izpraznjeno zvanikiško ali služiteljsko mesto se lahko postavi po en dnevničar.

Naši državljani ne smejo obiskovati šol v inozemstvu brez predhodnega odobrenja pristojnega Ministrstva. Ako nima dovoljenja, se mu v inozemstvu pridobljena šolska izobrazba ne prizna.

Spremenjen je zakon o občinah v toliko, da sme občinski odbor iz važnih državnih interesov odpustiti uslužbenca iz službe. Če tega odbor ne bi naredil, sme to storiti ban.

Od 1. aprila 1937 dalje se zamore odredba, da zgubi upokojenec, ki je stopil v samoupravno službo, osebno ozir. rodbinsko pokojnino, uporabljati tudi za one upokojence, ki so stopili v samoupravno službo, odnosno dobili priznana pokojnina od samouprave že pred 1. aprilom 1933.

Poštni minister je dobil pooblastilo, da sme ustanoviti posebno bolniško blagajno za poštne in telegrafsko osebje. Tozadevna uredba mora stopiti v veljavo s 1. IV. 1938.

Razsodba Državnega sveta v zadevi priznanja 15% poviška za odmero penzije vdovi

Po prejšnjem zakonu iz leta 1923 je imel uslužbenec, ako je dovršil 26 let v eksekutivi, odnosno 32 let v neeksekutivi pravico, da se mu vračuna 15% povišek osnovne plače za pokojnino. Ko je stopil v veljavo novi zakon iz leta 1931, je uvedel takozvani uradniški pokojninski fond, iz katerega se bodo izplačevale rodbinske pokojnine. Vsem železničarjem so se odtegovali za ta sklad 5% prispevki, in sicer od onih prejemkov, ki jih je imel uslužbenec ob času upokojitve, dasi bi se smeli po besedilu zakona odtegovati prispevki le

od onih prejemkov, ki so služili za podlago odmere pokojnine. V nastalih sporih je na to Državni svet v vseh konkretnih primerih razsodil, da se ima prizadetim železničarjem povrniti razlika preveč odtegnjenih prispevkov ter so dobili, odnosno bodo dobili prizadeti povrnjene zneske ca. 200 do 300 dinarjev.

Železniško ministrstvo je na to s finančnim zakonom za leto 1936-37 spremenilo odredbe glede osnove za plačevanje prispevkov v uradniški pokojninski sklad v toliko, da je odredilo, da mora vsak uslužbenec pla-

čevati v pokojninski sklad prispevke od onih prejemkov, ki jih je užival kot aktivni uslužbenec pred upokojitvijo.

V konkretnem primeru, ko je umrl železniški upokojenec, ki ni užival 15% poviška plače za pokojnino, a je plačeval prispevke za pokojninski sklad tudi od tega poviška, je železniška uprava odredila vdovi pokojnino tudi od 15% poviška. Glavna kontrola se je proti temu pritožila, češ, da se je odtegovanje vršilo nepravilno in da se zamore vdovi odmeriti pokojnina le od onih prejemkov, ki so služili kot podlaga za odmero moževе pokojnine. Državni svet je z razsodbo štev. 6649/37 razsodil, da je to stališče Glavne kontrole nepravilno ter da pritiče vdovi pokojnina tudi od 15% poviška plače.

Svojo razsodbo motivira s sledečim:

»Uslužbenici, ki so bili upokojeni po zakonu o drž. prom. osebju iz leta 1923, niso plačevali prispevkov v penzijski fond, ker je take prispevke predvidel šele zakon o državnem prometnem osebju iz leta 1931, ki je

z odredbo § 259 predpisal, da morajo tudi upokojenci po zakonu iz leta 1923 vlagati prispevke v uradniški pokojninski fond.

Odredba § 103 finančnega zakona za leto 1936/37 predvideva kot podlago za odmero prispevkov zadnje aktivne prejemke, od katerih so uslužbenici plačevali prispevke v penzijski fond na dan upokojitve. Uslužbenici, ki so bili upokojeni po zakonu iz leta 1923, pa na dan upokojitve niso plačevali nikakih prispevkov v penzijski fond ter se mora vzeti analogno tudi pri teh uslužbenicah kot podlaga za plačevanje prispevkov one prejemke, od katerih so na dan 1. julija 1931 začeli stvarno plačevati prispevke za penzijski fond.

Iz akta je razvidno, da je prizadeti železničar plačeval prispevke tudi od 15% poviška, čeprav mu tega poviška niso računali za pokojnino ter se mora te prejemke smatrati kot podlago za odmero pokojnine vdovi z ozirom na določbe § 145 v vezi s § 143 sedaj veljavnega zakona o drž. prom. osebju.

Upokojenci in rentniki

Prevedba kronskih rent. V zadnjem uvodniku smo objavili izjavo železniškega ministra, ki je v parlamentu sporočil, da je predviden kredit za prevedbo takozvanih kronskih rent. Na razna vprašanja prizadetih sporočamo, da g. železniški minister doslej tozadevne uredbe še ni izdal, vendar je pričakovati, ker ima odobren za prevedbo potreben kredit, da bo ta uredba o prevedbi kronskih rent na dinarske izšla v kratkem, na kar bodo kronski rentniki dobili tozadevno diferenco izplačano.

Uživanje pokojnin v inozemstvu. Že zadnjič smo objavili med odredbami novega finančnega zakona, da dobe upokojence, ki z dovoljenjem finančnega ministra uživajo pokojnine v inozemstvu (izjeme, ki po tej odredbi niso prizadete, smo že zadnjič naštel) za 20 odst. zmanjšane pokojninske prejemke. Opozarjamo, da je nova odredba, da se onim, ki bivajo v inozemstvu manj kot 2 meseca, njih pokojninski prejemki ne znižajo. Doslej so se znižale upokojencem v primeru bivanja v inozemstvu doklade za 50 odst., po novem pa se znižajo celokupni prejemki za 20 odst. Za nižje upokojence pomeni torej nova odredba izboljšanje, ker zgube v primeru bivanja v inozemstvu manj, kot so zgubili doslej.

Nerešena vprašanja. Od več strani smo prejeli vprašanja, kaj je z izenačenjem staroupokojencev z novimi upokojenci ter ostalimi nerešenimi zadevami upokojencev. Vsem prizadetim sporočamo, da novi finančni zakon nima nikakih pooblastil, na podlagi katerih bi zamogli ministri izvesti izenačenje pokojnin staroupokojencev in bo treba to zadevo znova predložiti na odločujočih mestih, da pride v poštev vsaj v prihodnjem proračunu. Odločujoči izjavljajo, da bi izenačenje zelo obremenilo državni budžet in da finančni minister ni hotel pristati na nobene take določbe v finančnem zakonu, ki bi pomenilo novo obremenitev budžeta.

Nerešeno je ostalo tudi vprašanje poprave krivice, ki se je pripetila železniškim staroupokojencem z novo uredb o draginjskih dokladah, ko so bili oni staroupokojenci zvanikiški in služitelji s polnimi službenimi leti težko zapostavljeni napram onim z manj službenimi leti odnosno napram upokojencem po novih zakonih. Tudi tozadevno bo potrebna ponovna intervencija pri finančnem ministru, da izvede obljubo, ki so jo prizadeti dobili že pred desetimi meseci ter da prizna prizadetim staroupokojencem višje doklade.

Borci za železničarje in zavednost železničarjev

»Vozovodja«, glasilo Strokovnega društva voznega in premikalnega osebja v 56. številki povdaria, da šteje povprečno 7500 članov. Slučajno sem dobil v roke zadnje tri številke tega lista ter ga z zanimanjem prelistal, računajoč, da bom našel dolga poročila o vsestranskih akcijah za izboljšanje položaja vlakospremnikov.

Pri vlakospremnem in premikalnem osebju je še vedno nerešeno vprašanje delovnega časa, vsaj je marsikje v veljavi 12-urnik, ni rešeno vprašanje odškodnine za vozno in premikalno službo, ni rešeno vprašanje obleke, turnusov, napredovanja itd., itd. Ravno pri nas je nerešenih največ vprašanj ter se je naše stanje zelo poslabšalo, odkar je prenehala oficijelno delovati razredna železničarska organizacija. Prvoborniki tega društva so najbrže zadovoljni, da počivajo na lavorikah svojih funkcij, tako se da sklepiti po njih strokovnem glasilu.

Ko listam 54. številko, vidim v njej objavo društvenih pravil, nek šaljiv spomin, par zahvalnic in inserate. Nadaljna številka prinaša 4 strani poročila o posvetitvi zastave ter zapisnike raznih občnih zborov podružnic, zahvale in inserate. Aprilska številka zopet sama poročila občnih zborov, vse po enem kopitu, tako, da se da sklepiti, da se nam res dobro godi, ali pa je vlakospremnno osebje postalo tako mrtvo, da je z vsem zadovoljno in računa samo na bližnjo smrt sebe, odnosno svojih družin, ko bo potegnili tisočake posmrtnih podpore. Vlakospremniki in premikači, v prvi vrsti je potrebna borba za življenje, za boljši kos kruha, ne pa za posmrtno podporo.

Železničarski klubi JRZ se rapidno širijo med železničarji zlasti po prog. Železničar je naredil že toliko sprememb in skokov, da nov skok ne škoduje. Skozi Zvezo jugoslovanskih železničarjev, razne radikalne in Jevtičeve organizacije — pod geslom: Kjer je gospod, tam se bo tudi nam

dobro godilo — je priromal v nov klub. Čemu bi prispeval denar za borbo železničarjev za boljšo bodočnost, čemu bi plačeval naročnino za »Ujedinjeni železničar«, ali ni bolje, da da gospodom svoj prispevek, ki ga puste na miru ter mu dajo sem in tja obljubo, ko bo povsod vsega dosti, boste tudi vi prišli na vrsto.

Napisal sem te vrstice, da ugotovim, da se železničarji še danes ne zavedajo resnosti položaja, da nočejo borbe za boljšo bodočnost, marveč jim je ljubše bedno življenje, samo da imajo mir. Upam, da bo le prišel čas, ko bodo železničarji sprevideali, da so sledili napačnim apostolom, da so grešili, ko so se potegovali za podporo po smrti, mesto da bi zahtevali zadosten kos kruha za se in družino za časa življenja. Prepričan sem, da bodo tedaj zopet hoteli zaigrati prvo vijolino oni, ki so se še nedavno trkali na prsa kot največji borci, ki pa so se, ko je zapihala prva sapica, zatekli pod varno streho gospodovo. Upam, da železničarji že danes uvidijo dvolično vlogo teh nekdanih in sedanjih voditeljev (čeprav so obkleti sedaj druge plašče) in da jim v bodoče ne bodo več nasledili, ako hočejo sami sebi dobro.

K., sprevednik.

»Splošna delavska gospodarska zadruga železničarski dom«, r. z. z o. z. v Ljubljani, vabi vse svoje člane na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR,

ki se vrši v nedeljo, dne 23. maja ob 8. uri zjutraj v združnih prostorih Novi trg 2 z dnevnim redom v smislu pravil. Ako občni zbor ob tej uri ne bi bil sklepčen, se vrši eno uro kasneje drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih.

Načelstvo.

Bolesnički fond

Na 14., 15. i 16. marta o. god. održana je glavna skupština B. F. u Beogradu. Predviđalo se, da će skupština biti kratka i mirna pošto su delegati stari već 3 godine, ali se dogodilo obrnuto.

Nakon obavljenih formalnosti prešlo se na kritiku izvještaja gl. upravnog odbora. Od strane nekoliko delegata ta je kritika bila i nešto više: osuda upravnog odbora. Istina, ostali delegati nijesu bili u mogućnosti da podnašaju obširniju kritiku, jer su debelu knjižurinu izvještaja dobili tek nekoliko dana prije održavanja skupštine, pa izgleda da su tih par delegata bili naručeni, da ometu izvjesne zaključke, koje je trebala ta skupština donjeti. Naime, dok jedan od kritičara napada ugovore i rad oko podizanje »depandane« na Golniku za grudobolne, na drugoj strani traži podizanje ovakvog liječilišta u svojoj direkciji. Dopušta podizanje bolnice u Sarajevu, ma da neima izradjenog prijedloga, a obara se na podizanje bolnice u Zagrebu, podizanje, koje je prošle godine jednoglasno odobreno. Ništa ne smeta što je u Zagrebu nabavljeno zemljište na najpodesnijem mjestu uz minimalnu cijenu, što predleže do u tančine obrazloženi predračuni koštanja kako gradnje tako i održavanje samih bolesnika, iz kojeg obrazloženja proizlazi da ćemo naše članove liječiti i bolje, ipak se nastojalo uporediti zagrebačku bolnicu sa bolnicom na Dedinju, koja je skupa i nije fondovska unatoč ogromnih investicija.

Rasprava o finansijskoj strani fonda vodjena je sa mnogo rezerve. Najteže je pitanje hranarine ali ipak se nije o njoj mnogo govorilo, ma da je poznato, da će sa obzirom na neostvarivost predviđenog budžeta

baš hranarina biti prva, koja će doći pod udar za saniranje jer većina vidi u smanjenju hranarine spas. Pitanje apoteke i zarade po gg. apotekarima kao jedno od važnih problema po finansije fonda nije mnogo tretirano.

Kod prijedloga bilo je karakteristično to, da se za održavanje zagb. dječjeg obdaništa nije mogla naći suma kao pomoć, dotle se našlo novaca za podizanje jednog sličnog u beogradskoj dir. i jednog u ljubljanskoj. Živi primjer zagrebačkog obdaništa ostao je u pozadini, jer nitko nije imao vremena da misli: nije dovoljno samo zgrada, tu treba mnogo drugih isto tako važnih sredstava za održavanje. Da je ovo važno kod investicija neka nama posluži ovo: Prije godina kupovani su domovi na moru. Od reda sve su to stare zgrade, koje su iziskivale mnogo kupovine i investicija, danas se sa strane gl. upravnog odbora predlaže njihova prodaja, jer su samo »balast fondu i ne služe svrhi« i t. d. Tu se vidi kakovo je upravljanje u fondu. Bolnice ne mogu se graditi, a pošto nema mjesta u javnim bolnicama, to naše članstvo leži kod kuća, uzaludno troši lijekove, prima hranarinu i ostaje na teret i sebi i porodici i fondu i ustanovi. Od prodaje tih domova neće se dobiti ni 1/4 od uložene sume.

Svršetak i zaključak bi odprilike bio ovaj: Hranarina u opasnosti da će biti snižena na najmanji procenat, najveća štednja na lijekovima, ma da je članstvo i do sada dobivalo manje vredne lijekove, a sa skupim novcem nabavljena imovina će otići uz bagatelnu cijenu.

Evo, to je gospodarstvo u našim B. fondovima. Izvjesni kritičari, koji su se na godišnjoj skupštini pojavili, našli su za nj riječi odobravanja.

Minimalne nadnice

Naši zvanični faktori ljubomorno čuvaju princip slobode u privrednim odnosima, koja — prenešena na odnose između radnika i poslodavaca — predstavlja slobodu ugovaranja radnih i plaćevnih odnosa. Ta sloboda je naročito ljubomorno čuvana kroz sve vrijeme privredne krize, dok su radni i plaćevni odnosi bili podvrgnuti pogoršavanju. Neuposlenost i velika ponuda radne snage iskorišteni su za obaranje zarada ispod svakog minimuma za egzistenciju, zarade ogromne većine radnika svedene su skoro na milostinju. U prosjeku kretale su se i još uvijek se kreću na visini od nešto iznad 20 dinara.

U tome padanju na niže nisu bili pošteđeni ni željezničari. Tokom zadnjih 6—7 godina njihove zarade bile su podvrgnute redukciji nekoliko puta i one su nivelirane zajedno sa zaradama ostalih radnika. U nekim slučajevima, koji ali obuhvaćaju masovni broj, to niveliranje izvršeno je na još nižoj osnovici: mnogi sekcij-ski, radionički i ložionički radnici slani su na »besplatne dopuste«, što je prouzročilo, da njihova prosječna dnevna zarada ne iznosi ni 10 dinara.

Uvidjelo se već davno, da ovako ne može dalje. Niskim radničkim zaradama ubija se kupovna moć potrošača, a bez njih nema opstanka ni

samom kapitalističkom poretku. Ideja radnika, da se daljnje obaranje njihovih zarada spriječi prisilnim mjerama — zakonom — primili su i zvanični krugovi, ali ne odmah: tek kad kriza počela popuštati. Donjeli su Uredbu o minimalnim nadnicama, ali takvu, koja radnike ne može zadovoljiti; koja im sada, pošto je nastupio privredni prosperitet, sputava akcije za poboljšanje njihovih radnih i plaćevnih odnosa.

Sa ovakvom tendencijom Uredbe radnici nisu zadovoljni, ne njena dobra strana je, ipak, u tome, što je njenim donošenjem priznato, da se radničke zarade ne smiju oboriti do ništavila i da se njihovo daljnje obaranje mora zaustaviti, odnosno, da se sve one radničke zarade, koje su oborene ispod minimuma, moraju povisiti. Morati će, dakle, nastupiti niveliranje radničkih zarada na više.

Željezničari, a naročito svi željeznički radnici, sa pravom očekuju, da će se to niveliranje na više izvršiti i sa njihovim zaradama. Oni očekuju, da će to izvršiti nadležni faktori bez odlaganja, kako bi se time mimošle sve trzavice, koje težnja za boljim radnim i plaćevnim odnosima donosi sa sobom. Naš zahtjev u tom pogledu jest: **vratite željezničarima one zarade, koje su imali god. 1930.!**

Klasnosvjesni željezničar.

Križni put do penzije

Ud. Ana i kći pok. Novaković Ilije, pom. ložača Dir. Zgb. dobile su porodičnu penziju poslije 6 godina smrti supruga a nakon presude Drž. savjeta.

Kakav križni i teški put čeka udovicu poslije smrti supruga, koji nije imao veze ni sa organizacijama ni sa funkcionerima istih, neka ovaj slučaj bude pouka.

Pok. Novaković je nastupio službu god. 1906. kod J. Ž. kao pom. ložač. God. 1908. je primljen u provizijski fond J. Ž. God. 1930. dobio je imenovanje te je godinu kasnije umro, ostavši ženu i djecu.

Tu počinje križni put za udovicu. Direkcija dostavlja riješenje, sa kojim se udovicu odbija od porodične penzije, jer pok. nije imao 10 god. službe po zak. o. ds. o. poslije imenovanja. Udovica je osjećala, da imade pravo na porodičnu penziju, ali kome da se žali? Ajde advokatu, i teraj tako daleko, da je udovica odbijena po svima instancama.

Tu se našao jedan radnik, koji je znao, da postoje ljudi koji su bili ranije povjerenici U. S. Ž. J. Oni se obrate na redakciju »Ujedinjeni Željezničar« i tamo dobe informacije, da se može još nešto učiniti, ali brzo,

jer rok poslije muzeve smrti skoro će biti 5 godina i onda stvar propada.

Nemoguće je pisati sve zaprijetke, na koje se bilo naišlo, ipak je rad okrunjem uspjehom. Na osnovu žalbi, izradjenih od drugova oko Ujedi-

njenog Željezničara, državni savjet danas je presudio, da imade udovica pravo na penziju. Ovu presudu objavili smo u poslednom broju »Ujedinjenog Željezničara«.

—:—

Radnici zagrebačke radionice traže povišicu

Povoljan obrat u privredi ne prolazi bez refleksije na željeznički saobraćaj: on postaje intenzivniji, jer je promet robe veći. To se vidi i po broju uposlenih željezničara, koji je u god. 1936. prema 1935. porasao za 28%. Ovo uvećanje broja uposlenih željezničara izazvano je uvećanim prometom, a uvećani promet automatski povećava i tarifne prihode. To znači, da se — paralelno sa oporavljanjem privrednih prilika — oporavljaju i željezničke financije i time stvaraju uslovi, da se plaće svega željezničkog osoblja povise.

Ovakvo gledanje na razvoj stvari dalo je povoda radništvu zagrebačke željezničke radionice, da kod svoje uprave izvrši intervenciju za povišicu plaće. Svoj zahtjev ono je argumentiralo još i činjenicom, da su cijene svih životnih potrebitina osjetno poskočile, što kupovnu moć dosadanjih plaća još više smanjuje. Povišenje zarada nameće se kao hitna potreba, jer u protivnom će nevolja postati neodrživa.

Upućujemo apel mjerodavnima, da o ovoj činjenici vode računa.

Zadrugar.

Godišnja skupština konzumne zadruga u Zagrebu

U nedelju 25. IV. og. održana je redovna godišnja skupština ove važne željezničarske ustanove. Za istu vladao je u redovima zadrugara veliki interes, nu sama skupština nije dala tome odgovarajući rezultat. Preko opravdane kritike dosadanjeg rada prelazilo se sa vidljivim neha-

jem pa je pitanje, da li će mnoge korisne sugestije za poboljšanje rada u budućnosti biti uvažene. Egoizam, da se dodje i ostane na zadrugnim jaslama, ispoljio se i ovoga puta. Doći u upravu i ostati u njoj, bila je jedina pokretna snaga nekih pojedinaca.

Zadrugar.

Položaj željezničara u svijetu

Engleska

Organizacije engleskih željezničara istakle su zahtjeve za povišicu željezničarskih plaća. One traže, da se plate osoblja regulišu na osnovici iz god. 1931., što bi predstavljalo povišenje za 1 1/4%. Nadalje traže uvođenje 40 satnog radnog tjedna.

Belgija

Drugarska organizacija belgijskih željezničara postigla je značajan uspjeh: od 1. aprila og. plate željezničara su povišene, a za njihovo daljnje kretanje biti će mjerodavan indeks cijena oko koštanja životnih potreba. Ako se utvrdi povišenje cijena, automatski će se morati povisiti i zarade i obratno. Time je usvojen jedan princip, koji imade veliko značenje: nije važna količina novca, koju dobijem, nego količina životnih potreba, koju mogu da izvijestim iznosom podmirim. Samo ona zarada, ko-

jom mogu podmiriti sve može životne potreba, jest pravedna!

Francuska

I francoski željezničari primaju od 1. aprila og. povišene zarade. Dolaskom na vladu druga Bluma stvoreni su najpovoljniji uslovi za poboljšanje radnih i plaćevnih odnosa željezničkom osoblju, koji su konačno okrunjeni i punim uspjehom. Povišenje zarada kreće se od 5 do 10%, a istovremeno je smanjeno radno vrijeme na 40 sati tjedno. Zaista zavidan uspjeh.

Norveška

Drugarska organizacija norveških željezničara postavila je zahtjev za novo regulisanje radnih i plaćevnih odnosa. Dosađnji pregovori nisu doveli do rezultata, pa je članstvo organizacije ovlastilo vodstvo, da preduzme sve mjere, potrebne za postignuće uspjeha.

Medjunarodni sindikalni savez

broji danas 16 milijuna članova

Udarac, koji je Medjunarodni sindikalni savez morao da podnese usljed razorenja slobodnog radničkog i namješteničkog sindikalnog pokreta u Njemačkoj, Austriji, Bugarskoj i ranije u Italiji, već je nadoknađen ogromnim porastom članstva naših sindikata u Francuskoj, Engleskoj, Belgiji, Španjolskoj, Danskoj, Švedskoj, Holandiji, Finskoj, Čehoslovačkoj, Svicarskoj, Mađarskoj i u vanevropskim zemljama.

U cijelom svijetu napreduje ideja slobodnih radničkih i namješteničkih sindikalnih organizacija!

U Sjedinjenim državama američkim razvija se unutar radničkog pokreta jedan duboki proces idejnog preorijentiranja. Ideje slobodnih radničkih i namješteničkih sindikata snažno prodiru u svijest milijunske mase radnog naroda USA. Američki pokret dobiva sve izrazitiji klasnorbobeni karakter.

U Njemačkoj ideja slobodnih sindikata živi u masama njemačkih radnika i namještenika. U Austriji naš je pokret iako ilegalan 10 puta jači od režimskog žutog »radničkog« pokreta. U trećem Rajhu nema izbora radničkih povjerenika, jer režim neće da inostranstvu dađe nepobitne argumente o vjernosti radničkih masa klasnoj ideologiji!

Dok u cijelom kulturnom svijetu maršira klasnorbobeni duh, dotle kod nas ima ljudi, koji trabunaju o proživjelosti medjunarodne sindikalne ideologije!

U čijoj su službi ovi ljudi?

—:—

Snaga švedskih sindikata. 1. januara 1937. švedski sindikalni savez imao je 701.000 članova, a na kraju godine oko 750.000.

PARADOKSI

I manje ribe veću jedu. Gladni sitom nevjeruju. Tko pod drugim jamu kopa, iskopa se. Radi pravo, boj se Boga, i budi oprezan! Čuvaj bjele novce, jer ih i banke čuvaju. Prijatelji se u nuždi ne poznaje. Hoćeš dobro ili nećeš, zlo ti dolazi objeručke. I kada ti je najbolje i najljepše, misli Smrt na te. Ufaj se u se, i u rodbinske veze! Žena drži tri ugla od kuće, ako je donijela miraz.

Iz okrožnic

Uredba o podpornem fondu pomožnega osebja v državni službi. S finančnim zakonom za leto 1937-38 je odredeno, da morajo vsi kontraktualni uradniki, dnevničarji in honorarni uslužbenci na železnici plačevati prispevke v podporni fond pomožnega osebja ter imajo vsled tega pravico na osebno in rodbinsko podporo po predpisih tega pravilnika. Čas, ki so ga prebili v službi od 30. maja 1922 do 1. aprila 1932 se jim všteje avtomatično, od tega dne dalje pa se jim šteje čas le, ako plačajo naknadno predpisane prispevke.

Po uredbi znaša mesečni prispevek 5% od njih mesečne nagrade.

Pravico na osebno podporo zadobi član po 10 letih plačevanja, če postane telesno ali duševno nesposoben za službo. Ako pa dovrši 60. leto starosti in je 35 let plačeval prispevke, odnosno ako je 40 let plačeval prispevke dobi osebno podporo, ako to zahteva.

Osebna podpora znaša za prvih 10 let 40%, na to se za vsakega pol leta zviša za 1% tako, da znaša s 40. leti plačevanja 190%.

Rodbinsko podporo dobi član po 10 letih plačevanja prispevkov in znaša za enega živalca 50%, za dva 65%, za tri 75%, za štiri in več 85%.

Ta fond bo prišel za železničarje prav malo v poštev, ker itak pretežna večina dobi pokojnino po določbah zakona odnosno po določbah delavskega pravilnika.

Izstavitev legitimacij upokojenecem. Z odlokom GD 27.167-27 od 3. aprila je odredeno, da se lahko izstavi upokojenecem legitimacije takoj, čim je izdano rešenje odnosno ukaz o upokojitvi, čeprav še ni odmerjena pokojnina.

Spremembe zakona o taksah, ki veljajo od 1. aprila 1937.

Tar. post. 1. Za vse pismene ali protokolarne opozoritve (predstavke), vloge ali prošnje v obče, razen onih, ki so obremenjene s posebno večjo takso ali so oproščene od takse, ne glede na število in velikost pol, se plača taksa Din 10.

Tar. post. 2. Za vse priloge, ki se dodajajo prošnjam, vlogam, pritožbam, tožbam in vobče pismenim ali protokolarnim vlogam, a niso po drugem zakonskem predpisu obremenjene s posebno večjo takso, niti niso oproščene plačila takse, se plačuje, ne glede na število in velikost pol, taksa Din 4.

Pripomba 1. Če se prepíše na enega ali na več listov ali pol več spisov ter se ti v nepotrjenem prepisu predlože kot ena pri-

loga, se pobere taksa Din 4 za vsakega teh prepisov.

Pripomba 2. Če so plačale originalne listine, ki se dodajajo kot priloge, manjšo takso, se mora, ko se predlože, plačati razlika do Din 4.

Tar. post. 6. Za pritožbe zoper odločbe nižjega administrativnega državnega ali avtonomnega oblasti, namenjene višjemu oblastvu, kolikor ni v veljavnih zakonih določena posebna večja taksa ali kolikor niso te pritožbe oproščene takse Din 20.

Pripomba 1. Za nobeno pritožbo, vloženo zoper formalne odločbe, ne sme biti taksa manjša od Din 30.

Tar. post. 12. Za kupne in prodajne pogodbe se plačuje taksa po vrednosti, in sicer:

- a) za nakup in prodajo premičnin 1 %.
- b) za nakup in prodajo nepremičnin 4 %.
- c) za samo listino (ugovor) Din 10.

Tar. post. 16. Za pooblastilo ne glede če je isto neomejeno ali omejeno, splošno ali posebno, se plača taksa Din 20.

Pripomba. Če je v pooblastilu določena še kakšna nagrada v premičnih stvarih, se ubira na pogojeno vsoto še 1 %.

Tar. post. 101. Točki 2 te tarifne postavke se dodaje nov stavek, ki se glasi: Za prevoz prtljage in blaga z motornimi vozili se plača taksa iz prednje točke.

Tar. post. 204. se menja in se glasi:

- Za tovorni list in sicer:
- a) za komadno pošiljko Din 2.
- b) za vagonke pošiljke Din 10.

Ta izprememba velja od 1. julija 1937.

Legitimiranje pri fondovih zobozdravniških. Člani bolniškega fonda in njihovi zavarovani svojci se morajo ob priliki zgledati

ve v ordinaciji pri hon. prometnih zdravnikih, zdravniških specialistih in pogodbenih zobnih zdravnikih vedno legitimirati s članskim listom boln. fonda in z železniško legitimacijo. V primeru pa, da člani fonda ali zavarovani rodbinski člani nimajo pravice do legitimacije za rezijsko vožnjo, nadomešča slednjo listna osebna legitimacija ali pa identitetni listek, kakor je predpisan v razpisu št. 62 z dne 23. okt. 1922. Identitetne liste izdajajo pristojne edinice, ki morajo voditi o izdaji točno evidenco. Tudi morajo edinice pod lastno odgovornostjo takoj odvzeti identitetne liste vsem onim, ki jim pravica do dajatev boln. fonda ugašne. Isto velja za članske liste.

Zavarovanje snažilk. Pojavile so se nejasnosti, pod katerimi pogoji je obvezno zavarovanje snažilk pri bolniškem fondu. Odnosno pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. V tej stvari se daje nastopno pojasnilo:

V smislu čl. 7 pravilnika boln. fonda je obvezno zavarovanje snažilk pri boln. fondu, ako so njihovi službeni odnosi in prejemki odredeni s pravilnikom o delavcih drž. prometnih ustanov, to se pravi, ako prejemajo mezdo delavcev zaposlenih v stalni službi. Mera zaposlitve in mesečni iznos mezd pri tem ne igrajo vloge. Ostale snažilke je pa zavarovati pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, to pa samo tedaj, ako presega njihov mesečni zaslužek 200 dinarjev.

Zdravljenje zob. V bodoče ni treba rajonskim zdravnikom na prošnjah za zdravljenje zob nič več ugotavljati potrebe zdravljenja, ker to itak ugotovi kontrolni zobni zdravnik.

Beda onih, ki čakajo na penzijo

Zopet se ponavlja zgodba prejšnjih let. Po cestah tavajo in se srečujejo »upokojenci«, ki niso upokojenci. Sprašujejo se, ali si že dobil denar, ali vsaj predujem, in odgovori vseh so enaki: nič še nisem dobil.

Vsled določb zakona o državnem prometnem osebju, ki so prisilnega značaja, je tekom lanskega leta marsikateremu železničarju prestala služba. Bil je 12 mesecev bolan, ali prekoračil je predpisano starostno dobo, ali šef zdravnik ga je spoznal za nesposobnega in po preteku treh mesecev so mu bili ustavljeni prejemki. Nekaterim julija, nekaterim avgusta, nekaterim septembra... Po šest, sedem, osem in več mesecev čakajo zaman vsakega prvega na denarnega poštarja, ki jim že od daleč daje znak, da za nje nič nima. Hodijo na Direkcijo, kjer dobe tolažilni odgovor: vse je v Beogradu, počakajte, da pride rešitev. V vprašanje, kako naj žive, v kateri trgovini dobe kredit za živila, kateri hišni lastnik jim bo dal na kredit stanovanje, kje naj dobe denar za šolske potrebščine otrok in za ostale potrebe, pa ne dobe nikjer odgovora. Obrnite se na dobre

ljudi, idite v hranilnico, morda dobite na račun vaše pokojnine kaka posojila.

Prejšnja leta se je železniška uprava sklicevala, da finančni minister ni dal svojega pristanka na upokojitveni dekret ter se vsled tega dekretov ne more izstaviti. V letošnjem finančnem zakonu pa je posebno pooblastilo za železniškega ministra, da odreja sam upokojitve vseh zvaničnikov in služiteljev. Kljub temu pooblastilo pa so neke pogruntali novo oviro: Postavili so se na stališče, da mora predloge za upokojitev, ki so bili stavljeni pred 1. IV. 1937 podpisati finančni minister in le one, ki so stavljeni po 1. IV. lahko podpiše železniški minister sam. Naj bo prav tako ali tako, radi kompetenčnega spora, ki le poudarja bedo stradalnih razrešenih uslužbencev, državni blagajnik pa ne prihrani niti pare, ker bo dobil upokojenec popolnoma enako pokojnino, naj podpiše pristane eden ali drugi minister, stari uslužbenci ne bi smeli trpeti. Zato je upravičena zahteva prizadetih:

Podpišite dekrete in izplačajte takoj pokojnino, na katero čakajo prizadeti že več mesecev.

Mednarodni pregled

Plače belgijskih železničarjev se regulirajo po indeksu. V eni zadnjih številčk smo objavili, da so belgijski železničarji z ozirom na stalno zviševanje cen življenjskim potrebščinam in oblike postavili zahtevo, da se njih plače mesečno prilagode ugotovljenemu procentu zvišanja odnosno znižanja draginje. Doslej se se namreč plače regulirale le polletno. S svojo zahtevo so uspeli in so se jim s 1. aprilom zvišale plače za 7½%, ker pa je draginja tekom aprila nadalje narasla, so se jim s 1. majem zvišale plače za nadaljnjih 5%.

Tudi francoski železničarji so dobili povišanje plač. Ker so se tudi v Franciji življenjske prilike podražile, je francoski parlament sprejel gotova zvišanja plač za uradništvo. Med vlado in francoskimi železniškimi družbami je prišlo do sporazuma glede zvišanja plač in so se s 1. aprilom povišale plače po sledeči tabeli:

Plače do 9000 frankov letno se zvišajo mesečno za 75 frankov (150 Din).

Plače do 12.000 frankov letno se zvišajo mesečno za 100 frankov (200 Din).

Takozvana krajevna doklada se zviša za 10%.

Železničarji v Španiji so od vlade z ozirom na njih službo oproščeni vojaštine. Vendar se je veliko število železničarjev javilo prostovoljno ter se bore v prvih jarkih proti Francovemu nasilju. Po poročilih, ki jih je dobila ITF, je padlo doslej v boju za svobodo 219 železničarjev.

Ameriški železničarji v meznem gibanju. Okrog 1000 delegatov, ki so zastopali nad 800.000 železničarjev se je zbralo na konferenci v Chicago, kjer so postavili sledeče zahteve, obvezne za vse železniške družbe:

1. Urne plače vseh kategorij se morajo zvišati za 20 centov na uro (Din 8 na uro) in sicer z veljavnostjo od 17. aprila 1937.

2. Vsem nastavljenecem se mora garantirati neokrnjena plača, ali so zaposleni, ali

pa morajo pavzirati po odredbi uprave.

Te zahteve so pedložili upravam vseh družb in vodi sedaj posredovalno akcijo vladni zastopnik.

Poleg nedelje je v Franciji tudi ponedeljek dela prosti dan. 40urni delovni teden tudi v trgovini, obrti in denarnih zavodih.

V zmislu sklepa ministrskega sveta se je uvedel za nameščence v Franciji v trgovini na drobno počitek v nedeljo in ponedeljek. Banke, borze in zavarovalnice bodo imele počitek ob sobotah. Za hranilnice in javne zavarovalne družbe se delovni teden lahko uredi na tri načine. Ali šestdnevni delovnik po 6.40 ur na dan, ali angleški delovni čas z enim počitnim dnem v tednu, ki naj bo sobota ali ponedeljek.

PRVI MAJ V INOZEMSTVU

V inozemstvu so proslavljali 1. maj v vseh demokratičnih državah zelo slovesno:

V Franciji je delo povsod počivalo, ker je vlada ugodila želji delavstva in proglasila 1. maj za delavski praznik. Po vseh mestih so bile velike prireditve in povorke.

Na Čehoslovaškem so priredili socialisti 1. maja velike obhode in nad tisoč zborovanj v vseh večjih krajih. 1. maj je v ČSR, kakor znano, državni praznik.

Zelo slovesno je praznovalo 1. maj socialistično delavstvo v Belgiji, v znamenju protifašističnih gesel.

Enako glase poročila iz Švice in Holandske.

V Angliji so praznovali 1. maj po vseh industrijskih centrih. V Londonu so bila ogromna zborovanja v ondotnih parkih.

Slovesno je praznovalo 1. maj delavstvo nordijskih držav na Danskem, Švedskem in Norveškem ter Finskem.

Kljub omejitvam je praznovalo 1. maj delavstvo tudi na Poljskem in na Ogrskem (v Budimpešti).

V Newyorku je v sprevedu korakalo 200.000 delavcev in delavk.

Občni zbor železničarske kreditne zadruge v Mariboru

Dne 25. aprila se je vršil občni zbor navedene zadruge, ki šteje 1201 člana, na občnem zboru pa ni bilo niti 80 članov. Poleg najbližjih pristašev predsednika g. Tumpeja je prišlo še par zavednih zadrugarjev, nad 90 odst. ostalih članov pa je ostalo doma, ker oni so pač postali člani iz potrebe, ko so rabili posojilo, ne zanimajo pa se, kako se upravlja njih zadruga, dasi jamčijo za njo.

Značilno za razmere na občnem zboru je dejstvo, da so dobili člani razdeljeno bilanco in računsko zaključke na občnem zboru samem. Kako naj navaden delavec preštudira bilanco, kako naj zavzame k njej svoje stališče in stavi primerne predloge? Samo ob sebi je razumljivo, da so bile spremembe pravil in pravilnikov sprejete soglasno in da je bil predlog o proporcijah volitvah le glas vpiljočega. Izglasovalo se je kakor je prišlo bivšemu zvezarskemu fiterju Tumpeju.

Gospod predsednik so bili zelo ogorčeni radi sklepa mariborskega pogrebne društva, ki je odpovedalo svojo milijonsko vlogo, katero je v to zadrugo vložil prejšnji komisariat pogrebne društva. Ko pa je bil stavljen predlog, naj bi se v upravni odbor Kreditne zadruge imenoval en zastopnik Pogrebne društva, je bil takoj odklonjen. Zanimivo za člane Kreditne zadruge bo tudi to, da je bil gospod predsednik zadruge svojčas na železnici suspendiran od službe, vendar je bil ta ukrep naknadno razveljavljen. Odbor Kreditne zadruge pa je gospodu predsedniku vseeno naklonil podporo v znesku Din 5000.—, kar je letošnji občni zbor seveda odobril, dasi šteje predsednikova družina le dve osebi. Radovedni smo, kaj bodo porekli k temu sklepu oni člani zadruge, ki morajo preživljati velike družine, plačevati zadrugi za posojilo visoke obresti, dasi ne zaslužijo letno pri težkem delu niti Din 5.000.—. Zadrugar.

Ali si že naročil knjige Cankarjeve družbe?

Kakor vsako leto, izda tudi letošnje jesen Cankarjeva družba 4 knjige za svoje člane in sicer:

1. **Koledar za leto 1938** z zelo bogato in pestro vsebino, z mnogo slikami najboljših domačih in tujih umetnikov, izčrpnimi političnimi, gospodarskimi in kulturnimi pregledi ter z zanimivostmi za vsakega.

2. **Mimica Konič: Sinovi predmestja.** Ta resnični življenjski roman našega delavstva je delo nove in najmlajše slovenske pisateljice. Mimica Konič radi današnjih družabnih razmer ni mogla nadaljevati in končati študij in danes kot 18-letno dekle gospodinj in kmetuje doma, pri tem pa snuje nove načrte. V svoji prvi povesti »Sinovi predmestja«, ki jo je izročila Cankarjevi družbi, razodeva izredno nadarjenost in vsakemu bo globoko v srce segla njena povest o slovenski delavski družini.

3. **Tone Maček: Ženin iz Amerike.** Ime tega našega proletarskega pisatelja-samouka je poznano vsem. Rudarji so komaj pričakovali vsako »Delavsko Politiko«, ko je v njej izhajal njegov roman »Kumberger«, ženske je zajela njegova »Srečka sv. Vincencija«, z napetostjo so pred leti v reviji »Pod lipo« spremljali vsi njegovo povest iz ruske revolucije »Griška Onučin in njegova žrtev«. Cankarjeva družba pa je sklenila, da za pi-

sateljevo 50-letnico da svojim članom in članicam njegovega »Ženina iz Amerike«, doživeto povest iz našega delavsko-kmečkega podeželja.

4. **Matevž Selan: Francija.** Francija, njena demokracija, svoboda in naprednost, Francija, strah vsega tiranstva in nada vseh svobodoljubnih ljudi, Francija, dežela najvišje kulture, stvarnica vseh novih in velikih idej, s katerimi vpliva in preobraža ves svet, je dežela, na katero gledajo vsa ljudstva z novo vero in zaupanjem posebno odkar ji načeljuje socialistični državnik Blum. To Francijo, v kateri najde tudi mnogo naših delavcev kruha, ki ga doma niso mogli dobiti, bo našemu ljudstvu predstavila, opisala in naslikala Cankarjeva družba s to knjigo, ki jo bo vsakdo bral morda še z večjim zanimanjem, kakor kak roman.

Dasi se je cena papirja zelo dvignila, je odbor sklenil, tudi letos obdržati članarino v znesku Din 20.—, za kateri znesek dobite gornje štiri knjige. Ako se še niste prijavili, javite se takoj pri zaupniku Cankarjeve družbe v vašem kraju, da Vas vpiše. Ako želite, da se Vam pošljejo knjige ločeno na Vaš naslov po pošti, javite to v Ljubljano na naslov Cankarjeve družbe (poštni predal 290). V tem slučaju morate plačati Din 5.— za poštno stroške in ekspedicijo.

Letovanje otrok v domu Nabavljalne zadruge v Martuljku

Nabavljalna zadruga objavlja v svojem glasilu, da bodeta že letos dva počitniška tečaja in sicer za deklice od 5. do 31. VII. in za dečke od 3. do 30. VIII. V dom se sprejemajo slabotni, okrepitve in gorskega zraka potrebni otroci železničarjev iz območja ljubljanske direkcije in sicer od dovršenega 7. pa do dovršenega 15. leta in le po priporočilu zdravnika do dovršenega 16. leta. Prednost pri sprejemu uživajo otroci najpotrebnejših, za tem otroci onih, ki so prispevali za dom, pri enakih pogojih pa odločuje vrstni red prijave.

Deklice je prijaviti do 25. V. 1937, dečke do 3. VII. 1937 na Nabavljarno zadrugo, Masarykova cesta št. 17. V prijavi mora biti navedeno rodbinsko in krstno ime očeta, zvanje in

službeno mesto, mesečni prejemki, točen naslov, če je član zadruge tudi članska številka. Za otroka pa krstno ime, rojstni podatki, šola in razred, ki ga obiskuje, zdravstveno stanje, teža ter zaupno lastnosti in posebnosti, ki naj bi jih nadzorni organi upoštevali. S prijavo je plačati prijavnino Din 40.—, ki se vračuna v oskrbnino. Delavci plačajo oskrbnino dnevno po Din 12.—, nastavljenici pa po Din 14.— ter se z odobrenjem upravnega odbora oskrbnina lahko plača v osmih mesečnih obrokih, za kar pa je zaprositi že v prijavi.

Nadaljnja navodila so razvidna iz Zadrugarja. Prošnje za znizano ali brezplačno oskrbnino je istočasno s prijavo s primerno utemeljitvijo poslati na Nabavljarno zadrugo.

Razno

Ogromne dobičke beležijo tuje rudarske družbe, ki izkoriščajo naše zemeljske zaklade.

V Trepčah, Kopaoniku in Zletovu imamo angleške rudniške družbe, ki sijajno uspevajo, kakor kažejo poročila. Tako se je v zadnjem času povišala vrednost delnic (nominalne 5 šilingov) rudnika v Trepčah

Vseponos so se vršile manifestacije za demokratično Španijo in proti fašizmu.

Dunajski socialisti so v noči na prvi maj razširili po Dunaju jako mnogo letakov, v katerih zahtevajo obnovo svobodnih strokovnih organizacij, ker delavstvo ne bo prej prenehalo z bojem za delavske socialne in politične svoboščine.

V fašističnih deželah v Nemčiji in Avstriji so diktatorji komandirali delavstvo k uradnim proslavam. Socialistično usmerjeno delavstvo pa je izbrilo priliko za protirezijske akcije z razširjanjem letakov in prepovedanih časopisov.

osemkrat, v Kopaoniku in Zletovu pa več kot petkrat nadnominalno vrednost. Te delnice kupujejo sedaj francoski kapitalisti. Rentabilni bi pa bili rudniki za našo državo.

Razen tega pa je treba poudariti, da so delničarji teh družb dobili izplačano v desetih letih na dividendah najmanj toliko, kolikor so vplačali akcijskega kapitala.

Za kolikor so bogatejši ti inozemski kapitalisti, za toliko je siromašnejša naša država, kajti davki, ki jih te družbe plačujejo, so drobtinice z bogato obložene mize ubogemu Lazarju.

Kdo je kriv?

V naše hiše
za naš denar
le res domače praške
„ADRIA“.